

Kuvataiteilija KuT Marjatta Oja

Kuva: Marjatta Oja 1989

Näyttelyjulkaisussa Lumikki ja kahdeksan sisarta. Karjalaseurojen Etelä-Hämeen piiri. 1989.

Äänestä johtuva (Due to Sound) -Ars Häme 40 -juhlanäyttely 2015

Ars Hämeen taiteilijoiden 40-vuotisjuhlanäyttely sattuu samalle vuodelle kuin Suomen suursäveltäjän syntymän 150-vuotisjuhla. Siksi juhlanäyttelyn teemassa otetaan huomioon myös kokonaan toinen taidemuoto – ääni. Teema synnyttää mieleen suuria kysymyksiä paitsi itselleni, mutta erityisesti näyttelyyn osallistuville taiteilijoille.

Äänen ja kuvan yhdistämisessä ei sinänsä ole mitään uutta: Kun molempia käsitellään tietoisesti ja alusta asti yhdessä, syntyy audiovisuaalista taidetta. Sen sijaan puhtaasti visuaalisuuteen keskittyvän kuvataiteilijan avautuminen toiselle aistimaailmalle oman ammattimaisen tekemisensä ohella ei ole itsestäänselvyys. Miten siis näyttelyn kuvataiteilijat tulisivat suhtautumaan ääneen tai musiikkiin, ja miten suhtautuminen näkyy teoksissa?

Näiden kysymysten ja ajatusten saattelemina Ars Hämeen juhlanäyttely polkaistiin käyntiin ja taiteilijat aloittivat työskentelynsä. Puoli vuotta myöhemmin saimme havaita kuraattoriparini muusikko Asko Keräsen kanssa, että taiteilijat olivat ottaneet innokkaana 'Äänestä johtuvan'-teeman vastaan. Jäsenistön suuri määrä ja tekotapojen moninaisuus puolestaan asetti meille haasteen siitä miten esittää tuloksista kokonaisuus.

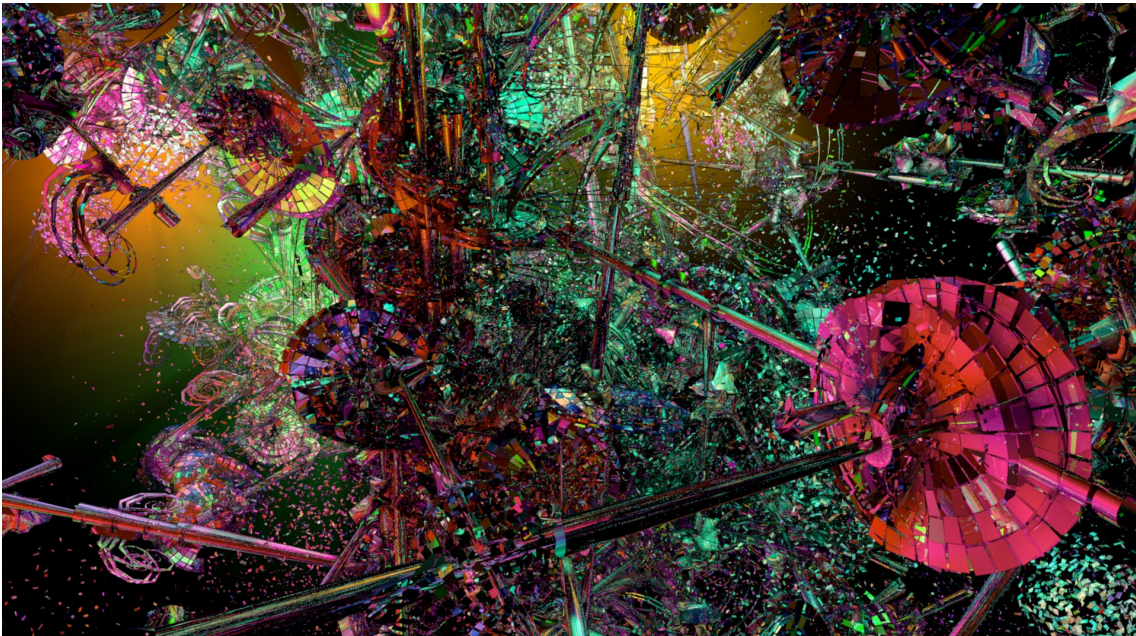
Päädymme aistihuoneisiin, teostiloihin, joissa voi keskittyä kerrallaan yhteen tapaan kokea teos. Kaksiulotteisilla pinnoilla esitettävät teokset eli maalaukset (1) ja kolmiulotteiset ulottuvuudet eli kuvanveistokselliset teokset (2), käännettyjä kuvia tai kameran käyttöön liittyvät teokset eli grafiikat ja valokuvat (3), tilaan levittäytyvät teokset eli installaatiot (4), liikkuvan kuvan ja äänen teokset eli videot (5), sekä musiikki- tai ääniesityksiä sisältävät konstellaatiot eli erilaiset performanssit tai interaktiiviset teokset (6). Aistihuoneiden ulkopuolelle koottiin lisäksi vielä toinen näyttelykokonaisuus, joka sisältää enemmän omaa kieltään ilmentäviä, ääni-kuva-akselia käsitteellisemmällä tasolla lähestyviä teoksia (7).

Teosten kategorisoiminen johonkin tiettyyn aistikokemukseen kuuluvaksi voi ensituntumalta vaikuttaa rajoittavalta. Toisaalta sitä voi pitää myös avartavana, ikään kuin saisi huojentavan ohjenuoran miten tarkastella näyttelyn teemaa eri ilmaisumuodoissa.

Kun näyttelyvieraat vaeltavat aistihuoneiden joukossa, he huomaamattaan voivat joutua samojen kysymysten eteen kuin taiteilijatkin: miten eri aistit herkistyvät? Mitä yleensä ottaen aistii? Lienee harvinaista siirtää näyttelyn teeman problematiikka sekä kysymykset näin suoraan yleisölle. Tuloksena ettei valmiita vastauksia ole, vaan vain ehdotuksia, joita voi vertailla toisiinsa: teoksia toisiinsa ja kokemuksia teoksista keskenään.

Aistien 'yhteiselosta' , moniaistisesta ilmaisusta ja aistien törmäyksistä löytyi kaksi esimerkkiä 100 vuoden sisällä:

Synesteetikko Vasily Kandinskyn teoksesta Fuuga 1914 ja sata vuotta myöhemmin Pink Twinsin (Juha ja Vesa Vehviläinen) tietokoneanimoidusta videoteoksesta "Parametronomicon" Sinne -galleriassa 2014. Näissä Kandinskyn ja Pink Twinsin teoksissa voi kuvitella aistimaailmojen kohtaamisen, kietoutumisen tai yhteen törmäyksen.

Minkälaisia tuloksia näistä aistien yhteiselosta sitten on nähtävissä Ars Häme 40:ssä?

Osaan kuvitella että musiikin vaikutus näkyy mahdollisesti maalaamisaktion rytmisissä ja värissä, joka viittaa siihen että maalari on kuunnellut musiikkia maalatessaan. Taiteilija käsittelee, kiertää tai pohdiskelee musiikkia kuin muistona ja syntyy viittauksia säveltäjiin,

heidän aikaansa tai samaistumisia muusikoiden kokemuksiin. Teoksissa ääni voi olla osa teosta tai ääni voi syntyä katsojan liikkeestä ja toiminnasta kun hän tutkii teosta tilassa. Teoksen valo vertautuu helposti ääneen, koska molemmat liikkuvat tilassa ja saavat aikaiseksi uutta todellisuutta tässä ja nyt. Yhdistetty kuva/ääni, joka esitetään tarinana liittyy mielen järjestykseen. Interaktiivisuutta sisältävissä tilanteissa voivat aistihavainnot ryhmittyä omaan tahtiin oman aktiivisuuteen pohjautuen jos kokija vain on avoimin mielin.

Mutta parasta on kokea itse teokset ja toivonkin näyttelyn yleisölle ainakin herkkiä silmiä ja korvia!!!

Tervetuloa Ars Häme 40- juhlanäyttelyyn!

Marjatta Oja